

KRZYSZTOF OLCZAK

Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki, 80-743 Gdańsk, ul. Łąkowa 1/2

Gdańsk, 17 stycznia 2023

Prof. dr hab. *Krzysztof Olczak*

Dziedzina: *sztuka*

Dyscyplina: *sztuki muzyczne*

**Recenzja dorobku artystycznego oraz dzieła artystycznego
w postępowaniu o nadanie dr. Wojciechowi Błażejczykowi
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki
w dyscyplinie sztuki muzyczne**

ZLECENIODAWCA OPINII

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, Rada Dyscypliny Artystycznej, pismo sekretarza Komisji habilitacyjnej z dnia 4 listopada 2022 roku. Zlecenie podjęte na podstawie decyzji Rady Doskonałości Naukowej, pismo z dnia 29 czerwca 2022 r.

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE

Pan Wojciech Błażejczyk (ur. 1981) odebrał gruntowne i wszechstronne wykształcenie. Studiował na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych w Uniwersytecie Warszawskim (dyplom magistra na kierunku stosunki międzynarodowe 2005). Odbył także studia na Wydziale Reżyserii Dźwięku (dyplom magistra na kierunku reżyseria dźwięku, specjalność reżyseria muzyczna 2009) oraz na Wydziale Kompozycji, Dyrygentury i Teorii

Muzyki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina (dyplom magistra na kierunku kompozycja u Zygmunta Krauze, 2011).

W roku 2016 uzyskał stopień doktora sztuki na Wydziale Reżyserii Dźwięku UMFC, na podstawie rozprawy doktorskiej: „Odpady cywilizacyjne jako idee i instrumenty muzyczne w kompozycji intermedialnej *Trash Music*”.

Edukację muzyczną rozpoczął Kandydat w szkole muzycznej I st. w klasie skrzypiec. Ale dopiero na rok przed maturą postanowił kontynuować naukę na poziomie szkoły muzycznej II st. w klasie gitary. W tym czasie zainteresował się także kompozycją, nagraniami i produkcją muzyczną. Swoje pasje muzyczne realizował także jako członek zespołu rockowego, będąc autorem muzyki do większości utworów. Te elementy biografii w sposób naturalny łączą się nie tylko z wyborem kierunków studiów muzycznych, ale przede wszystkim uzasadniają i tłumaczą aktualne zainteresowania artystyczne i postawę twórczą Kandydata, które przyszło mi opiniować.

DOKUMENTACJA

Przedstawiona do postępowania habilitacyjnego dokumentacja obejmuje autoreferat, informacje o osiągnięciach artystycznych przed i po doktoracie, kopie afiszy i programów dokumentujących dokonania twórcze i artystyczne. Do dokumentacji dołączono partytury i nagrania utworów wskazanych do oceny jako szczególne osiągnięcie artystyczne, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

OCENA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO, NAUKOWEGO I DYDAKTYCZNEGO

DZIAŁALNOŚĆ KOMPOZYTORSKA

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora sztuki (lipiec 2016) do chwili złożenia wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego (marzec 2022) powstały 24 kompozycje, w tym ponad godzinna opera kameralna:

- *Spirits of the Dead* [2017] na flet, skrzypce i altówkę, z wykorzystaniem fragmentu wiersza E. A. Poe „Spirits of the Dead” zamówienie In:te:gro
- *DATA Selfie* [2017] na trzech wykonawców i elektronikę
- *Angels of Peace* [2017] na obój, klarnet basowy, waltornię, kontrabas
- *Wytrącone z równowagi* [2017] monodram na jednego performerę i obiekty dźwiękowe
Zamówienie Polskiego Towarzystwa Muzyki Współczesnej
- *#NetworkMusic* [2017] na głos, zespół instrumentalny (fl, cl, b cl, sx, 2 vn, vl, vc, e gt, acc, perc) i live electronics
- *Teoria strun* [2017] na 11 instrumentów strunowych Harrego Partcha (Kithara I, Kithara II, Harmonic Canon, Castor, Polux, Blue Rainbow Left & Right, Adapted Guitar 1 & 2, Chromelodic Canon, Surrogate Kithara). Utwór skomponowany w ramach projektu Composer Collider Ensemble 2017/18 prowadzonego przez Ensemble MusikFabrik i Instytut Adama Mickiewicza
- *General Theory of Relativity* [2018] na skrzypce, klarnet kontrabasowy, perkusję, fortepian i elektronikę
- *Koncert na klarnet, altówkę, elektronikę i orkiestrę smyczkową* [2018]. Zamówienie Związku Kompozytorów Polskich
- *Obiektofonia 6.0* [2019] na obiektofony
- *Gestofonia* [2019] na gestofon. Zamówienie Chopin University Electronic Music Studio
- *Étude Semi-Concrète for Many Strikes On Different Objects* [2019] na gitarę elektryczną, obiektofony i live electronics. Zamówienie Polskiego Radia.
- *Ryzmafory* [2019] na gitarę elektryczną i live electronics.
- *Dziewięćset dwudziesty roczek* [2020] na sopran, akordeon i live electronics. Zamówienie festiwalu Warszawskie Spotkania Muzyczne
- *Aether* [2020] na flet, klarnet, trąbkę, skrzypce, wiolonczelę, kontrabas, fale elektromagnetyczne i live electronics
- *A Trip to the Moon* [2020] na skrzypce, wiolonczelę, gitarę elektryczną i elektronikę, z towarzyszeniem filmu niemego Georges Mélièsa. Zamówienie Fundacji Harmonie Hałasy.
- *Droga czterech bram* [2020] na gitarę elektryczną i basową, cytry, guzheng i live electronics (jeden wykonawca). Zamówienie festiwalu Sacrum Profanum
- *Koncert na gitarę elektryczną, orkiestrę kameralną i elektronikę* [2020] (nowa wersja koncertu na gitarę elektryczną i orkiestrę smyczkową z 2016 roku). Zamówienie Oregon Music Festival
- *Blask* [2020] monodram na aktora, trio smyczkowe, duduk, mezosopran, cytry, chór dziecięcy i elektronikę. Zamówienie Fundacji Sfera Harmonii, reż. Katarzyna Michałkiewicz.

- *Co-Relations* [2021] na głos i gestofon. Zamówienie ElettroVoce.
- *M.A.D.* (Mutual Assured Destruction) [2007/2021] na orkiestrę kameralną (cl, fg, tr, cr, tn, 2 batt, pf, 3 vn, vl, vc, cb)
- *Kuchenna muzyka* [2021] na dwa głosy, dwa fortepiany i 2 perkusje. Zamówienie Małej Warszawskiej Jesieni
- *Usłysz ciszę!* [2021] na 6 głuchych wykonawców, elektronikę i wideo. Zamówienie Fundacji Automatophone. Utwór powstał w ramach programu *Zamówienia kompozytorskie* IMIT
- *Muzyka strun* [2022]
 - *Teoria strun*
 - *Strunofonia 1*
 - *Lśnienie*
 - *Strunofonia 2*
 - *Spirits of the Dead*
 - *Strunofonia 3*
 - *Angels of Peace*
 - *Strunofonia 4*
 - *Muzyka strun*
- *Bunkier. Fake Opera*, opera multimedialna [2020-2021]

Po doktoracie ukazało się ponadto 11 albumów płytowych z muzyką Kandydata:

- 4 płyty monograficzne: *Muzyka strun* [Chopin University Press], *General Theory of Relativity* [KAIROS, 2021], *Trash Music* [Requiem Records – Opus Series, 2018], *Zawieje 6* (płyta koncertowa) [Requiem Records, 2019].
- 2 płyty z muzyką improwizowaną: *The Intuition Orchestra - Summa Intuitiva* [Audio-Cave, 2021], *Hashtag Ensemble - #Witkacy* [Requiem Records – Opus Series, 2021].
- 5 płyt zawierających pojedyncze kompozycje Kandydata: *PseME Collection – Oddysey One* [Requiem Records – Opus Series, 2020], *Birthday Party* [Requiem Records – Opus Series, 2019] *Kronika Warszawskiej Jesieni* [POLMIC 144 (CD 6)], *Kronika Warszawskiej Jesieni* [POLMIC 127 (CD 3)]

Kandydat jest ponadto autorem muzyki do sześciu filmów. Przyjmując sześcioletni czas realizacji (po doktoracie) jest to dorobek niezwykle bogaty i zróżnicowany, choć media elektroniczne stanowią integralny element znakomitej większości kompozycji Habilitanta. Trzeba

przy tym zwrócić uwagę na okoliczności powstawania i miejsce wykonania poszczególnych utworów. Z reguły są to konkretne zamówienia, niejednokrotnie tak renomowanych i szacownych instytucji, jak np.: Festiwal Warszawska Jesień, Festiwal Sacrum Profanum, Festiwal Warszawskie Spotkania Muzyczne, Polskie Towarzystwo Muzyki Współczesnej, Związek Kompozytorów Polskich, Polskie Radio, Oregon Music Festival, Ensemble MusikFabrik wraz z Instytutem Adama Mickiewicza, Narodowe Forum Muzyki i in. Ogromnie ważną rolę odgrywają tu profesjonalne wykonania, często dokonane przez renomowane zespoły w międzynarodowym składzie (Ensemble MusikFabrik, Klangforum Wien, Hashtag Ensemble etc.), co ma wpływ na tzw. „wprowadzenie dzieł do obiegu”.

W swojej działalności artystycznej Habilitant łączy trzy rodzaje aktywności: kompozytora, wykonawcy i reżysera dźwięku. Zajmuje się zatem także wykonawstwem muzyki współczesnej. Jak pisze w autoreferacie, już w czasie studiów kompozytorskich stopniowo stawał się „specjalistą od wykonywania muzyki nowej” na gitarze elektrycznej. Wielokrotnie realizował także warstwę live electronics na koncertach muzyki naszych czasów. Zaś jako reżyser dźwięku skupiał się głównie na nagraniach muzyki współczesnej oraz kreacji *sound designu*.

Jako gitarzysta i wykonawca live electronics występował m.in. na takich festiwalach, jak: Warszawska Jesień, Sacrum Profanum, Ankunft: Neue Musik (Berlin), Intersonanzen (Poczdham), Meridien (Bukareszt) Musica Polonica Nova, Musica Electronica Nova, AdLibitum, Audio Art, Olympus Jazz Festival. Dokonał około 100 prawykonaniań.

Za swoją działalność artystyczną (po doktoracie) Kandydat otrzymał szereg nagród i odznaczeń: Finalista konkursu **Palma Ars Acustica** za *Warsaw Music* zgłoszone przez Polskie Radio, Nagroda w konkursie muzyki elektroakustycznej **Prix Cime 2019** za *#NetworkMusic*, Odznaka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej „Zasłużony dla Kultury Polskiej” (2020).

Zatem osiągnięcia artystyczne Kandydata przyjmuję z aprobatą i uznaniem.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Pan Wojciech Błażejczyk realizuje swoje zatrudnienie w macierzystej uczelni. Od 2011r. jest zatrudniony jako asystent, a od 2017 jako adiunkt na Wydziale Reżyserii Dźwięku UMFC. Od 2018 pełni funkcję kierownika Chopin University Electronic Music Studio. W tym samym roku

rozpoczął również pracę na Wydziale Kompozycji i Teorii Muzyki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora sztuki (lipiec 2016) Habilitant brał udział w konferencjach naukowych (Sensorium - 2020; Koncepcja, realizacja, percepcja – 2019; Wieloznaczność dźwięku - 2017). Opublikował dwa artykuły w książce *Multimedia* tom I *Estetyka – dźwięk* oraz wydał partytury dwu własnych kompozycji nakładem wydawnictwa Chopin University Press.

Z jego inicjatywy powstał także nowy program studiów magisterskich – Kompozycja z muzyką elektroniczną, filmową i teatralną. Pracujące pod jego przewodnictwem Chopin University Electronic Music Studio organizuje od 3 lat cykl koncertów Nowa Muzyka – Nowe Technologie, współpracuje z TVP Kultura i radiową Dwójką, gdzie prezentowane były kompozycje studentów.

Habilitant był także koordynatorem programu badawczo-artystycznego „Samplofon”, w wyniku którego powstał nowy instrument elektroakustyczny – Gestofon. Na potrzeby swoich utworów stworzył także obiektfony – inne instrumenty elektroakustyczne. Obiektfony i gestofon umożliwiają wykonawcy daleko posuniętą kontrolę nad parametrami dźwięku. Gra na nich wymaga jednak ćwiczenia podobnego jak na instrumentach akustycznych.

OCENA ORYGINALNEGO DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Jako szczególne osiągnięcia, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.), Habilitant wskazuje wydanie płyty monograficznej *General Theory of Relativity* (KAIROS, XI.2021), zawierającej pięć kompozycji z ostatnich kilku lat oraz skomponowanie opery multimedialnej *Bunkier. Fake Opera*, do libretta Waldemara Raźniaka (premiera na 64. Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień, 22.09.2021).

Austriacka wytwórnia **Kairos** od ponad dwudziestu lat publikuje płytowe „portrety” współczesnych kompozytorów, zarówno klasyków XX wieku, jak i twórców rozpoczynających swoje kariery, dla których ta edycja jest znaczącą promocją. Grupa polskich kompozytorów

publikujących już w Kairosie (Agata Zubel, Joanna Woźny i Stefan Węglowski) powiększyła się za sprawą czteropłytkowego albumu *Polish Perspectives* (2021) o kolejne cztery nazwiska: Aleksandra Gryka, Marcin Stańczyk, Cezary Duchnowski i **Wojciech Błażejczyk**.

Na płycie habilitanta *General Theory of Relativity* znajdujemy następujące kompozycje:

1. *#NetworkMusic* na głos, zespół instrumentalny (fl, cl, b cl, sx, 2 vn, vl, vc, e gt, acc, perc) i live electronics [2017] 14:00
2. *General Theory of Relativity* na skrzypce, klarnet kontrabasowy, perkusję, fortepian i elektronikę [2018] 12:45
3. *M.A.D. (Mutual Assured Destruction)* na orkiestrę kameralną (cl, fg, tr, cr, tn, 2 batt, pf, 3 vn, vl, vc, cb) [2007/2021] 08:17
4. *Angels of Peace* na obój, klarnet basowy, waltornię, kontrabas [2017] 15:15
5. *Aether* na flet, klarnet, trąbkę, skrzypce, wiolonczelę, kontrabas, fale elektromagnetyczne i live electronics [2020] 08:59

Wszystkie kompozycje łączy wspólna idea: obecność kontekstów związanych z problemami współczesnego świata oraz obecność elektroniki. Jak czytamy w autoreferacie ...”*#NetworkMusic*” dotyczy problemu zagrożeń internetowych związanych z prywatnością w sieci. /.../ „*Ogólna Teoria Względności*” związana jest z problematyką postprawdy i fake newsów, a także szerzej – manipulacji, względności ludzkiej percepcji, iluzji. /.../ Tytuł utworu „*M.A.D.*” (*Mutual Assured Destruction*) to określenie z czasów zimnej wojny, oznaczające gwarantowane zniszczenie wszystkich stron konfliktu w razie użycia bomby atomowej przez którąkolwiek z nich. /.../ Inspiracją „*Angels of Peace*” była aneksja Krymu przez Rosję i pełzająca wojna w Donbasie./.../ Punktem wyjścia do skomponowania utworu „*Aether*” były wykonane przeze mnie nagrania fal elektromagnetycznych, emitowanych przez różnorakie urządzenie elektroniczne, na ulicach i w obiektach użyteczności publicznej Warszawy – stworzony przez człowieka elektromagnetyczny śmietnik, z którego istnienia nie zdajemy sobie sprawy... Wioleta Żochowska na łamach *Ruchu Muzycznego* pisze:

...*Wśród czterech płyt najbardziej wyrazista jest ta z muzyką Wojciecha Błażejczyka, kompozytora, gitarzysty i sound designera. Artysta pracuje z instrumentami elektronicznymi i obiektofonami, czyli własnoręcznie budowanymi z przedmiotów codziennego użytku konstrukcjami dźwiękowymi. Jego muzyka nasuwa skojarzenia z audiosferą internetu, pejzażem dźwiękowym wirtualnego świata: to gęsta tkanka złożona z glitchów, syntetycznych głosów, brzmień*

generowanych przez urządzenia, wreszcie instrumentów. Pełna dowcipu i przewrotnych gier słownych...

Pomimo wykształcenia indywidualnego, oryginalnego języka muzycznego obserwujemy w poszczególnych kompozycjach dobrą znajomość XX-wiecznych technik kompozytorskich, jak np.: minimalizm (muzyka fazowa), aleatoryzm, sonoryzm i in. Z drugiej strony pobrzmiewają także echa wcześniejszego „flirtu” z muzyką rockową. Takie cechy języka kompozytorskiego Kandydata w powiązaniu z „aktualnymi” ideami i rzetelną pracą dają wynik w postaci niezwykle interesujących, charakteryzujących się specyficzną „świeżością” kompozycji a ich twórcę kwalifikują do grona kompozytorów stricte XXI-wiecznych.

Wszechobecność elektroniki w żadnym wypadku nie wpływa jednakże na ograniczenia w partiach instrumentalnych. Autor świadomie pracował nad zrównoważeniem brzmienia warstw instrumentalnej i elektronicznej. Jak pisze w autoreferacie: *bardzo pomocne są w tym względzie moje doświadczenia z zakresu realizacji nagrań i produkcji muzycznej*. Trzeba również powiedzieć kilka ciepłych słów odnośnie partytur. Przygotowane z wielką starannością, precyzją i znajomością rzeczy. Zawierającą wszelkie ważne informacje, jak: krótki opis utworu, usytuowanie wykonawców na estradzie, opis elektroniki, skrupulatne objaśnienia notacyjne dla wszystkich instrumentów, informacja o transpozycjach, czasie trwania utworu itp.

Bunkier. Fake Opera, do libretta Waldemara Raźniaka inspirowana jest opowiadaniem *Jama Franza* Kafki. Jednak do libretta dołączono liczne cytaty: fragmenty przemówień populistycznych polityków – Viktora Orbána, Recepta Erdoğana, Donalda Trumpa, wypowiedzi Josepha Goebbelsa na temat prawdy, a także cytat przysięgi asasynów kultowej gry *Assassin's Creed*, pochodzący od Hanny Arendt, który stał się swego rodzaju mottem opery (*Gdzie nic nie jest prawdziwe, wszystko jest dozwolone*).

Opera kameralna ***Bunkier. Fake Opera*** stanowi syntezę idei i technik zapoczątkowanych we wcześniejszych utworach Błażejczyka. Jest zatem rodzajem podsumowania jego dotychczasowej drogi kompozytorskiej. Dlatego też, jak pisze Kandydat w Autoreferacie, *...logicznym rozwiązaniem wydaje mi się wskazanie zarówno płyty, jak i opery jako*

komplementarnych osiągnięć artystycznych, stanowiących podstawę przewodu habilitacyjnego.

Bardzo istotny jest dla kompozytora performatywny aspekt użycia instrumentów oraz mediów elektronicznych. Poszukując nowych, brzmień, autor sięga także po instrumenty rzadziej używane albo w ogóle nieobecne w muzyce klasycznej, także współczesnej np.: gitara basowa i hawajska, akordeon ćwierćtonowy, a także różnego rodzaju cytry (węgierska, norweska, guzheng, K-drone). Jak czytamy w Autoreferacie:

...Zastosowanie różnych technik wydobycia dźwięku na tych instrumentach (smyczek, superball, preparacje) pozwala wprowadzić rozedrgane, organiczne, bogate widmowo, choć często nieharmoniczne brzmienia, wychodzące na pierwszy plan w szczególności w scenie IX, w której muzyczną narrację prowadzą cytry i K-drone.

Kolejną kategorią dźwięków, wykorzystywanych w warstwach elektronicznych kompozycji, są kolaże nagrań pochodzących z Internetu i środków masowego przekazu. Opera kameralna Habilitanta **Bunkier. Fake Opera** w sensie narracji stanowi jakby swobodny miks szeregu zdarzeń, związanych niekiedy z odległymi od siebie gatunkami muzyki. Jednak obfitość niekonwencjonalnych idei twórczych oraz nagromadzenie różnorodnych technik kompozytorskich pozwala widzowi na obcowanie z 65-minutowym dziełem z dużym zainteresowaniem.

Niniejszym stwierdzam, iż wskazane do oceny kompozycje stanowią dzieło tyleż oryginalne co wartościowe, stanowiące istotny wkład w rozwój uprawianej dyscypliny. Niezwykle interesujące rozwiązania kompozytorskie, warsztatowe i techniczne otwierają przed wykonawcami nowe, porywające perspektywy artystyczne.

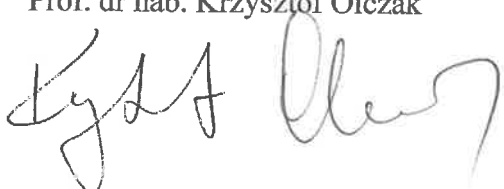
KONKLUZJA

Pan Wojciech Błażejczyk to postać szczególna, którą charakteryzuje niecodzienna indywidualność twórcza. Kompozytor, instrumentalista, reżyser dźwięku, pedagog, w sposób obszerny

i wyczerpujący przedstawił w dokumentacji swoje rozległe zainteresowania. Wykazał ponadto znaczące osiągnięcia w kilku obszarach działalności. Przedstawione do oceny dzieła wyróżniają się szczególną oryginalnością i **stanowią znaczący wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny**, tym samym **spełniając wymagania** art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Biorąc zatem pod uwagę ogromną aktywność artystyczną, dorobek twórczy, naukowy i dydaktyczny Habilitanta oraz ocenę wskazanego dzieła, wyrażam uznanie i wnoszę do Komisji Habilitacyjnej o poparcie wniosku o nadanie **dr. Wojciechowi Błażejczykowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.**

Prof. dr hab. Krzysztof Olczak

Handwritten signature of Krzysztof Olczak in black ink, written in a cursive style.